

PŘED 100 LETY - Aero bulletin č. 12 - dopis konsulátu republiky Československé v Barceloně

31.5.2026 - | Vojenský historický ústav Praha

Pokračujeme ve zveřejňování skenů "AERO BULLETINU" vydávaného u příležitosti propagačního letu stroje Aero Ab-11 v roce 1926. Tedy před 100 lety.

Čtenářům webu VHÚ Praha předkládáme také přepsaný dokument, který byl vydáván psaný na stroji. Skeny byly pořízeny v Archivu Národního technického muzea. Signatura: 747 Bittnerova sbírka, sv. 308 Aero Ab. 11/A 11 HS III. S laskavým svolením vedení NTM můžeme tyto dokumenty vydat na webu. „O průběhu a podrobnostech letu bude továrna AERO vydávati pravidelné úřední zprávy v modrém AERO-BULLETINU. Modrý AERO-BULLETIN nutno považovati za jediný oficielní zdroj všech informací o chystaném letu,“ uvádí se v čísle 1 ze 14. května 1926. Důvodem tohoto projektu je skutečnost, že repliku letounu s některými originálními díly, můžete po dvouleté renovaci vidět v Leteckém muzeu Kbely. Níže přepsaný dokument je jedním z nejdelších, které byly o tehdy unikátním letu napsány.

Consulat de la Republique Tchecoslovaque, Barcelona, Calle Bailén 22. Barcelona, 26. května 1926.

Č. j. 732/26.

„Aero“, továrna letadel

Praha – Vysočany 31. května 1926

Včera odpoledne došel nás Váš spěšný telegram, tohoto znění:

AVION AERO CAPITAINE STANOVSKÝ PARTIRA 25 MAI HUIT HEURES MATIN DE PRAGUE DE BARCELONA, AERO PRAGUE.

Neprodleně odebrali jsme se autem na letiště vojenské Prat de Llobregat, vzdálené 13 km jižně od města. Byli jsme velmi laskavě přijati velitelem letiště a důstojnickým sborem námořnickým, který je přidělen vojenskému letectví. Mezi obecenstvem očekávajícím přilet kapitána Stanovského byl nadporučík letectva Duran, známý z letu kapitána Franco do Buenos Aires, civilní letec Canudas, bratr konsula Dr. Eduarda J. Monteyse a několik vojenských pilotů. Na letiště dorazili jsme o 1/2 6. hod. odpolední. Vál nepatrný vítr a bylo dosti jasno, až na okolí města, které halilo se v dým a mlhu. Civilní pilot Canudas provedl let před našim příchodem na vojenské letiště a měli jsme z počátku za to, že se blíží kapitán Stanovský. Jakmile se však letadlo přiblížilo, poznali důstojníci podle hukotu motoru, letadlo pana Canudase. Stíny se prodlužovaly, bylo již po 7. hod. a poněvadž nebylo daleko do sklánku dne, měli jsme za to, že kapitán Stanovský z neznámých příčin někde cestou přistál a toho dne již do Barcelony nedorazí. Asi 10 minut po 7. hod. bylo slyšeti vzdálený hukot, který rychle mohutněl a než jsme měli pokdy pátrati po obzoru, zpozorovali jsme v neveliké výši a již blízko

velkou rychlostí letící letadlo, o kterém již nebylo pochyby, že je očekávané letadlo kapitána Stanovského. Obecenstvo opanovalo příjemné vzrušení. Po krátké zatačce letadlo přistálo na vojenském letišti. Příkázané mužstvo ihned se rozběhlo, aby dovleklo letadlo blíže hangaru. Přistání událo se o 7. hod. 15 min. odpoledne podle zdejšího letního času.

Pohnut přivítal kapitána Stanovského podepsaný konsulární tajemník, který představil letci konsula, pana J. Monteyse Serru a některé osobnosti, které se dostavili českého letce uvítati. Vojenský velitel letiště se vzácnou ochotou nabídl bezplatně benzin a olej, což bylo s díky odmítnuto, neboť společnost VACUUM OIL COMPANY laskavě se postarala o dodání 3 bidonů benzínu a 2 krabic oleje. Mechanikovi p. Šimkovi dání k dispozici 2 vojini, aby mu pomáhali v zásobení letadla pohonnými látkami, za tím co se sám věnoval pečlivě prohlídce aparátu a stroje. Pokud nám bylo sděleno panem kapitánem, pracoval bezvadně. Letadlo bylo do 10. hodiny v úplném pořádku a ke startu připraveno. Nebylo třeba prováděti nějakých oprav.

Zatím co mechanik věnoval se prohlídce stroje a pracím s ním spojeným, odejel kapitán Stanovský v průvodu konsula, jeho bratra a konsulárního tajemníka k ubytování do hotelu Ritz. Do města jsme se dostali o 3/4 9. hodině a podali tento spěšný telegram: **CAPITAIN STANOVSKÝ ARRIVÉ 19 ET 15, CONSUL.** Kapitán Stanovský odebral se do hotelu a po koupeli a provedené toaletě dostavil se k večeri o 10. hodině.

Mezitím poslal konsul blahopřejný telegram ministerstvu Národní Obrany: OZNAMUJE ŠTASTNÉ PŘISTÁNÍ KAPIT. STANOVSKÉHO BLAHOPŘEJE ČESKOSLOVENSKÝ KONSUL ČESKOSLOVENSKÉMU LETECTVU K ÚSPĚŠNÉMU LETU.

S pilotem večerel tajemník konsulátu. Pan Šimek dostavil se o 1/2 11. hodině. Pan Canudas přinesl a odevzdal kapitánu Stanovskému podrobnou leteckou mapu jihozápadního pobřeží španělského a Marokka, která laskavost byla pilotem vděčně přijata. Sportovní dopisovatel večerníku El Noticiero vyžádal si s pilotem rozmluvu. Cestou do koncertu dostavil se s dvěma dceruškami konsul, který telefonicky byl žádán o rozmluvu vůči zdejšímu katalánskému denníku La Publicitat. Pan konsul oznámil přistání československého pilota telefonicky guvernérovi a král. komisaři.

Po celý čas večere byl kapitán Stanovský velmi čilý, podobně i pan Šimek.

O své cestě sdělil s námi československý pilot, že Německem byla cesta hladká, avšak velmi nebezpečný byl let Švýcarskem, který byl letci těžkou zkouškou. **Jímali jej obavy nejstrašnější. Bylo jednal mlhavo a mželo, takže řádná orientace byla téměř nemožná a v četných pásmech a skupinách vysokých hor ocitl se jako v bludišti, takže největší starostí bylo se z něj vyprostiti.** Ve Francii bylo mlhaco, což jej konečně donutilo k přistání v Istres, kdež se zdržel pouze 2 hodiny. Uvedli jsme v tisku, že učinil toto přistání, aby pozdravil některé ze svých známých pilotů, se kterými se setkal na svých studiích ve Francii. Nedosti jasné počasí a hustý mrak kouře a mlhy, který halil Barcelonu a zejména úplně zakryl z moře příkře čnící skalnatý vrch Montjuich, málem by byl osudným našemu hrdinnému letci. V rozčilení či snad v rozptýlení nepovšimnul si nebezpečné kóty, kterou spozoroval již v tak nepatrné vzdálenosti, že nebylo pokdy na vzestup a přeletěl horu snad jen ve výši několika metrů. Pro nejasné počasí letěl nad městem ve výši asi 150 m.

Po půlnoci odeslali jsme Vám telegram pilotův, se kterým jsme se rozešli dohodnuti, že ráno o 3/4 7. hodině přijedeme pro letce autem.

O 1/4 8 hodině ráno odjížděli jsme s letci na vojenské letiště. Bylo bezvětří, do kterého si letec ztěžoval, neboť větřík byl by mu podporoval start se zatíženým strojem, který nesl 450 l benzínu. Bylo jasno. Avšak po příjezdu na letiště počala se se strany moře hrnouti neproniknutelná mlha nízko nad zemí, o které nebylo lze říci, zda je jen lokální. Za takových poměrů nebylo lze pomýšleti na

start. Pilot vyzkoušel motor, který šel dobře. V tu dobu bylo připraveno na vojenském letišti ke startu 6 vojenských letadel k účelům učebním a také chystán vzestup říditelného vzducholodi. Kapitán Stanovský projevil přání mluvit s některým pilotem vzduchoplavecké společnosti Lacoère, která obstarává spojení z Toulouse do Marokka a vydali jsme se proto na letiště jmenované společnosti, kde jsme však žádného z pilotů nestihli. Náš pilot zajímal se o informace, které mohly mít proň veliké důležitosti. Mohl však mluvit jen s jistým francouzským mechanikem, který mu nemohl dátí uspokojivé odpovědi na jeho dotazy. Vraceli jsme se proto na vojenské letiště a poměry nasvědčovaly, že ke startu nedojde. Kapitán Stanovský trval na snaze vykonati let Barcelona – Rabat v jednom nepřetržitém letu, k čemuž se mu zdálo mnohem příznivější let nejčasnějších hodinách ranních a tou dobou bylo již 10 hodin. Zatím se však vyjasnilo a bylo krásně slunečno. Mlha zmizela. Opomenuli jsme poznamenati, že za účelem zkušebním podnikl kratičký let zdejší vojenský instruktor /Angličan/ kontrahovaný španělský vládou na lhůtu dvou let, která nyní spěje k dospělosti/ ještě za mlhy a přesvědčil se nemožnosti startu.

Bylo několik minut po 10. hodině, když jsme se vraceli na vojenské letiště a jak již řečeno, počasí bylo ke startu příhodné. Tenente p. Duran nám oznamoval, že podle radiotelefonického hlášení z Madridu o 8. hodině vládl ve Španělsku a v krajinách našeho zájmu velmi dobré počasí. Počítali jsme vzdálenost a odhadovali trvání letu. Shodli jsme se v tom, že při startu o 1/2 11. hodině může kapitán Stanovský doraziti do Rabatu k 8. hodině večerní. Zajímalo nyní pilota v první řadě věděti spolehlivě, zda tou dobou je v Rabatu ještě světlo, což pan Duran potvrdil. Po jistém uvažování i vyslechnutí názorů konsula a tajemníka odhodlal se kapitán Stanovský ke startu, k němuž došlo o 10. hodinách 50 min. Letiště je krátké, 600 m a bylo se obávati nehody při vzletnutí velmi zatíženého aparátu. Vzlet se však šťastně zdařil a po kratičkém letu směrem jižním – snad za účelem snažšího stoupání a vzhledem k nepatrnému větříku – k západu – za kratičkou chvíli ztratil se nám s očí. Piloti a důstojníci, kteří si patrným zájmem stroj prohlíželi, vesměs se vyslovili velmi pochvalně o jeho konstrukci a solidnosti, tak zejména pp. Duran, Canudas a náčelník stanice.

Odjeli jsme hned do města, abychom osobně poděkovali E. panu guvernérovi a král. komisaři za mimořádnou laskavost, s jakou přijali vojenské úřady našeho letce. Byli jsme velmi ochotně přijati. Král. komisař Capitan General de Catalonia D. Emilio Barrera byl dobře informován a pravil, že aparát i stroj je znamenitý a blahopřál znamenitému leteckému výkonu. Poněvadž guvernéra jsme již nestihli, vyžádali jsme si slyšení u generálního tajemníka, kterému jsme díky tlumočili a vyžádali si, aby o naší návštěvě byl vyrozuměn guvernéř, což slíbeno.

Na konsulátě přijal pan konsul dopisovatele denníku Las Noticias, který si vyžádal podrobnou informaci.

Odpoledne jsme Vám telegrafovali: **KAPITÁN STANOVSKÝ STARTOVAL 10 HODIN 50 MINUT DO RABATU. KONSUL.**

Totéž jsme depešovali československému konsulátu v Alžíru. Rovněž jsme o přistání a startu telegraficky zpravili vyslanectví Československé republiky v Madridě. Do Rabatu bylo telegrafováno hned po startu zdejší společností Vacuum Oil.

Zástupce jmenované společnosti a tajemník konsulátu učinili několik fotografických snímků, které Vám budou zaslány. Také shromažďujeme zprávy denního tisku, které v několika dnech odešleme.

Končíme s prosbou, aby neuhlazenost slohu byla prominuta, neboť nebylo pokdy na úpravnější koncipování a velmi nám záleží, aby se Vám podrobnější zprávy dostalo co nejdříve. N.B. Také francouzští piloti v Istres byli Vaším strojem přímo nadšeni.

Návštěva našeho hrdinného letce vykonala obrovský úkol propagační, česká letecká industrie a

československé letectví representovali se co nejskvěleji a nepochybujeme, že také praktický výsledek se dostaví. Barcelonská veřejnost i úřady uvítali našeho letce neobyčejně sympaticky a nám zbývá jen, abychom projevili nelíčený obdiv nad výkonností pilota, p. kapitána Stanovského, jeho mechanika p. Šimka a nad neobyčejnou vyspělostí našeho leteckého průmyslu. Pořadatelům velkolepého sportovního podniku a československému letectví vyslovujeme při této slavné příležitosti své upřímné blahopřání a přejeme si se všemi, aby zamýšlený velký let měl plný úspěch.

N.B. Blahopřejný telegram pro p. kapitána přišel pozdě.

Konsul: v z. konsul. tajemník podpis nečitelný.

Přečtěte si i předchozí hlášení o letu Aero Ab-11 v roce 1926:

<https://www.vhu.cz/category/archiv-clanku/100-let-od-unikatniho-letu-aero-ab-11/>

V Leteckém muzeu Kbely vracejí originální podobu letounu Aero Ab 11, který před 100 lety absolvoval rekordní let - 20. 03. 2026

Aero Ab 11 dostává finální lesklý lak - 26. 03. 2026

Generál Vilém Stanovský / 27. 3. 1896, Moravská Ostrava - 11. 7. 1972, Praha - 21. 04. 2026

25. května 2026 - Prima CNN - Nový den - 100. výročí letu Aera Ab-11 - vedoucí Leteckého muzea Kbely Miroslav Khol hovoří o tom, že přesně před 100 lety startoval z Letiště ve Kbelích letoun Aero Ab 11, který je renovován ve sbírce VHÚ Praha

12. května - Rádio Praha - Historické stroje i světové unikáty na jednom místě. Letecké muzeum Kbely patří k evropské špičce; video příspěvek z LM Kbely od redaktorky Sabiny Vosecké najdete po kliknutí na TENTO ODKAZ (facebook shorts)

24. dubna 2026 - Česká televize - Události komentáře - PŘÍBĚH Aero Ab-11 - ředitel historicko-dokumentačního odboru Jiří Rajlich osvětluje unikátnost letu Aera Ab-11 v roce 1926 přes 23 zemí a 3 kontinenty (začátek rozhovoru v čase záznamu 6min 0sec)

24. dubna 2026 - Deník.cz - Aero Ab-11 umí proletět časem: letecké muzeum ve Kbelích ukáže návrat legendy

24. dubna 2026 - iDnes.cz - Technet - Nouzová přistání a dramatické momenty. Kdyby Aero Ab-11 mohlo vyprávět

22. dubna 2026 - EFE Agency (Agencia EFE - Spanish News Agency /španělská tisková agentura/ - 4. největší na světě) - República Checa recuerda el centenario de un mítico vuelo a 23 países en tres continentes - videoreportáž o dokončování renovace letounu Aero Ab-11. Let před 100 lety vzbudil značnou pozornost ve Španělsku (přistál v Madridu a v Barceloně)

21. dubna 2026 - ABC.ES - /přední španělské online médium/ - República Checa recuerda el centenario de un mítico vuelo a 23 países en tres continentes

21. dubna 2026 - EPA - Evropská tisková agentura - finální kompletaci letounu Aero Ab-11 zachytil fotograf Martin Divíšek: Replica of the Aero Ab 11 to go on display

21. dubna - Pražská drbna - Letecké muzeum Kbely v sobotu představí zrekonstruovaný dvouplošník Aero Ab-11

21. dubna 2026 - SwissInfo - República Checa recuerda el centenario de un mítico vuelo a 23 países en tres continentes

<https://www.vhu.cz/pred-100-lety-aero-bulletin-c-12-dopis-konsulatu-republiky-ceskoslovenske-v-barcelone>